

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут екологічної економіки і менеджменту
Кафедра екологічної економіки та бізнесу

УДК [658.511:336:338.1]: 347.724:637.1] (477.83)

Пояснювальна записка

до бакалаврської кваліфікаційної роботи на тему:

Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану Товариства з обмеженою відповідальністю “Молокозавод “Самбірський”
Analysis of production and economic activity and financial status of the Limited Liability Company “Sambirsky Dairy”

Виконала студентка групи ЕСз-21

(підпис)

Сремія ЧЕРЕЗОВА
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Yermiia CHEREZOVA

спеціальності 051 «Економіка»

Науковий керівник

(підпис)

к.е.н., доц. Людмила ГАРАСИМ
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Рецензент:

(підпис)

к.е.н., проф. Андрій ЛІПЕНЦЕВ
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Інститут екологічної економіки і менеджменту

Кафедра екологічної економіки та бізнесу

Освітньо- кваліфікаційний рівень бакалавр

Спеціальність 051 «Економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

екологічної економіки та бізнесу

(підпис) проф. Іон ДУБОВИЧ

“ 11 ” березня 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА БАКАЛАВРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Черезовій Єремії Михайлівні

1. **Тема роботи** Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану Товариства з обмеженою відповідальністю “Молокозавод “Самбірський”

Керівник роботи Гарасим Людмила Степанівна, к.е.н.

затверджені наказом університету від “ 11 ” березня 2024 року. № С-202

2. **Термін** подання студентом роботи 07. 06. 2024 р.

3. **Вихідні дані** до бакалаврської кваліфікаційної роботи: «Баланс»(форма№1), «Звіт про фінансові результати» (форма №2), «Звіт про рух грошових коштів» (форма №3), «Примітки до річної фінансової звітності» (форма №5), «Звіт з праці» (форма 1-ПВ) і т.д., спеціальна література.

4. **Зміст** пояснювальної записки (розділи, які потрібно розробити)

1. Реферат:

2. Вступ:

3. Теоретичні основи визначення сутності фінансового стану, його роль та значення.

4. Аналіз й оцінка стану досліджуваного питання на ТзОВ “Молокозавод “Самбірський”;

5. Пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства;

6. Висновки.

5. Перелік графічного матеріалу:

1. Мета, об’єкт, предмет та завдання дослідження.

2. Економічна сутність та науковий інструментарій.

3. Основні показники фінансово-господарської діяльності ТзОВ “Молокозавод “Самбірський”.

4.5. Аналіз і оцінка показників досліджуваного питання на ТзОВ “Молокозавод “Самбірський” за 2021-2023 роки.

6.7. Факторний аналіз ймовірності банкрутства .

8.9. Пропозиції та рекомендації.

6. Дата видачі завдання 11.03.2024р.

Науковий керівник роботи

Людмила ГАРАСИМ

(підпис)

(Власне ім'я, прізвище)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи (дата закінчення етапу роботи)	Примітка
1.	Теоретичні основи визначення сутності фінансового стану, його роль та значення	26.04.2023р.	
2.	Аналіз й оцінка стану досліджуваного питання на ТзОВ “Молокозавод “Самбірський”;	17.05.2024р.	

3. Пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану товариства	27.05.2023р.	
4. Вступ, реферат, висновки	03.06.2024р.	
5. Оформлення записки та ділової графіки	06.06.2024р.	

Студентка

(підпис)

Єремія ЧЕРЕЗОВА
(Власне ім'я, прізвище)

Науковий керівник роботи

(підпис)

Людмила ГАРАСИМ
(Власне ім'я, прізвище)

РЕФЕРАТ

Об'єкт дослідження - Товариство з обмеженою відповідальністю “Молокозавод “Самбірський”

Мета роботи - аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану підприємства, забезпечення стійкості та стабільності, пошук шляхів його покращення, на основі дослідження теоретичних та практичних засад .

У розділі 1 розглянуто теоретичні основи сутності предмету дослідження.

У розділі 2 подана характеристика та проведено аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ТзОВ “Молокозавод “Самбірський” за 2021-2023рр.

Стійкий фінансовий стан позитивно впливає на забезпечення потреб виробництва необхідними матеріальними і трудовими ресурсами, на виконання виробничих програм, а звідси і на підвищення ефективності господарської діяльності.

Фінансова діяльність спрямована на забезпечення систематичного надходження фінансових ресурсів, які необхідні для нормального функціонування, на доцільність їх розміщення та ефективність використання , платоспроможність та фінансову стійкість – ось, що насправді має практичну значущість для даного підприємства.

Проведено багатофакторний аналіз формування валового прибутку досліджуваного підприємства та діагностику ймовірності його банкрутства.

Здійснено оцінку діяльності підприємства з охорони навколишнього середовища.

У розділі 3 сформульовані пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення економічної діяльності та покращення фінансового стану підприємства.

Ключові слова: прибуток, фінансовий стан, рентабельність, діяльність, аналіз, показники, ефективність, ліквідність, стійкість, банкрутство.

Сторінок - 145 листів креслення – 9 , рисунків – 16, таблиць – 8, використаних джерел - 31.

ABSTRACT

Object of research – analysis of production and economic activity and financial condition of the Limited Liability Company “Molokozavod “Sambirskiy”

The work purpose – analysis of industrial and economic activity and the financial state of the enterprise, ensuring sustainability and stability, finding ways to improve it, based on the study of theoretical and practical principles.

Section 1 deals with theoretical foundations of the essence of the research subject.

Section 2 provides a description and analysis of the production and economic activity and financial status of LLC “Molokozavod “Sambirskiy” for 2021-2023 years.

A stable financial condition has a positive effect on ensuring production needs with the necessary material and labor resources, on the implementation of production programs, and hence on increasing the efficiency of economic activity.

Financial activity is aimed at ensuring the systematic flow of financial resources, which are necessary for normal functioning, at the expediency of their placement and efficiency of use, solvency and financial stability, this is what actually has practical significance for this enterprise.

A multifactorial analysis of the formation of the gross profit of the investigated enterprise and diagnosis of the probability of its bankruptcy were carried out.

An assessment of the enterprise's environmental protection activities was carried out.

Section 3 formulates proposals to improve economic activity and increase the profits of the enterprise.

Key words: profit, financial condition, profitability, activity, analysis, indicators, efficiency, liquidity, sustainability, bankruptcy.

Pages – 145 , sheets of drawings – 9, drawings – 16, tables – 8, sources used – 31.

ЗМІСТ

Вступ.....	8
Розділ 1 Теоретичні основи визначення сутності фінансового стану, його роль та значення для підприємства	10
Розділ 2 Аналіз й оцінка стану досліджуваного питання на ТзОВ “Молокозавод“Самбірський”	17
2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності товариства з обмеженою відповідальністю“Молокозавод“Самбірський” за 2021-2023 роки.....	17
2.2. Аналіз і оцінка економічних показників фінансового стану товариства.....	27
Розділ 3 Пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану товариства.....	35
Висновки.....	41
Список використаних джерел.....	43
Додатки.....	45

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми аналізу й оцінки фінансового стану на сьогоднішній день є очевидною, оскільки, здатність підприємства вміло забезпечувати свою господарську діяльність відповідними фінансовими ресурсами в певній мірі залежить від його фінансового стану [9,с.311].

Фінансова діяльність спрямована на забезпечення систематичного надходження фінансових ресурсів, які необхідні для нормального функціонування, на доцільність їх розміщення та ефективність використання, платоспроможність та фінансову стійкість, тобто на досягнення оптимального співвідношення власних, позичених і залучених фінансових ресурсів. Таке трактування суті поняття «фінансовий стан» дає змогу розуміти під ним характеристику діяльності підприємства, у якій знаходять відображення у вартісній формі загальні результати його роботи, в тому числі й роботи з управління ресурсами.

Стійкий фінансовий стан позитивно впливає на забезпечення потреб виробництва необхідними матеріальними і трудовими ресурсами, на виконання виробничих програм, а звідси і на підвищення ефективності господарської діяльності. Тому, на сьогодні, існує потреба в комплексному обґрунтуванні та оцінці фінансового стану - ось, що є актуальним, при написанні даної бакалаврської кваліфікаційної роботи .

Проте, живучи в реаліях сьогодення, не слід забувати, що максимальне збагачення підприємства прибутком, гонитва за вигодою з економічної сторони, може залишити негативні наслідки в узгодженні довкільних та соціальних інтересів. Тому, вся діяльність даного товариства має бути зосереджена за певними напрямками в контексті цілей сталого розвитку. Не забуваймо, що основні критерії цієї стратегії – збалансованість між відтворенням та використанням ресурсів, з метою одержання певної користі, при умові ведення бізнесу, з врахуванням екологічних інтересів.

Мета роботи - аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового

стану товариства, а також пошук шляхів його покращення.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- дослідити сутність поняття «фінансовий стан підприємства», як економічної категорії, його ролі і значення для розвитку підприємства;
- сформулювати систему показників діагностики фінансового стану та провести за допомогою них аналіз досліджуваного об'єкта ;
- провести діагностику ймовірності банкрутства методом факторного аналізу, врахувати можливості прогресивного розвитку в подальшому ТзОВ «Молокозавод“Самбірський”» під впливом дії певних факторів;
- визначити шляхи, подати практичні пропозиції та рекомендації, щодо покращення фінансового стану .
- зробити обґрунтовані висновки за результатами наукового дослідження.

Об'єкт дослідження - товариство з обмеженою відповідальністю «Молокозавод“Самбірський”».

До об'єктів системи аналізу фінансового стану належить комплексна оцінка показників фінансового стану підприємства.

Предмет дослідження - фінансові відносини, які виникають у процесі виробничо-господарської діяльності підприємства.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи бакалавра в процесі дослідження використані традиційні логічні способи, моделі та методи дискримінантного та економічного аналізу (порівняння, групування, графічний, факторний) [16,с.25].

Новизна результатів Виконано комплексний аналіз системи показників фінансового стану за багатофакторною моделлю, та здійснено оцінку ймовірності банкрутства підприємства.

Результатом проведеного наукового дослідження автором висвітлено пропозиції та подано розроблені рекомендації прикладного характеру, які враховують специфіку діяльності ТзОВ «Молокозавод“Самбірський”» .

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВОГО СТАНУ, ЙОГО РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Основні теоретичні положення та нормативні аспекти

Своїми зобов'язаннями підприємства, в залежності від форм власності, перед працівниками, кредиторами, постачальниками несуть високу відповідальність і відповідають за фінансовий результат. Здатність, платоспроможність та вміння своєчасно підприємства проводити розрахунки зі своїми боржниками й визначає рівень фінансового стану.

Суть поняття – “фінансовий стан” висвітлює згрупована система показників, які відображають наявність коштів, їх розміщення, з врахуванням потенційних і реальних фінансових можливостей конкретного підприємства. [16, с.571]. Ще одне визначення, щодо “сутності” стабільного фінансового стану звучить, як інтерпретація, щодо вчасного забезпечення певного обсягу фінансових ресурсів, необхідних в наявності, щоб розраховуватися за своїми зобов'язаннями та успішно здійснювати свою фінансово- господарську діяльність. [16, с.571]

Грамотно продумана, компетентна робота, щодо управління всім ресурсним капіталом , а також , враховуючи вплив певних чинників фінансової, комерційної , господарської та економічної діяльності дасть можливість підприємству мати стабільний , стійкий та ліквідний фінансовий стан.

Можна сказати, що успішність функціонування економічних, соціальних та виробничих систем орієнтується на зростання у відповідності до якісних потреб ринку, щодо їх вартості.

Якщо підприємство є реально стійким до різного роду викликів, що відбуваються в економічному просторі, зберігаючи при цьому свою конкурентоздатність та платоспроможність, то можна стверджувати про його фінансову стабільність.

Роль стабільності та успішності проявляється в можливості якісно й успішно виконати фінансовий та виробничий план, що забезпечить ріст обсягів виробництва, зниження витрат та покращення фінансового становища (рис.1.1.).

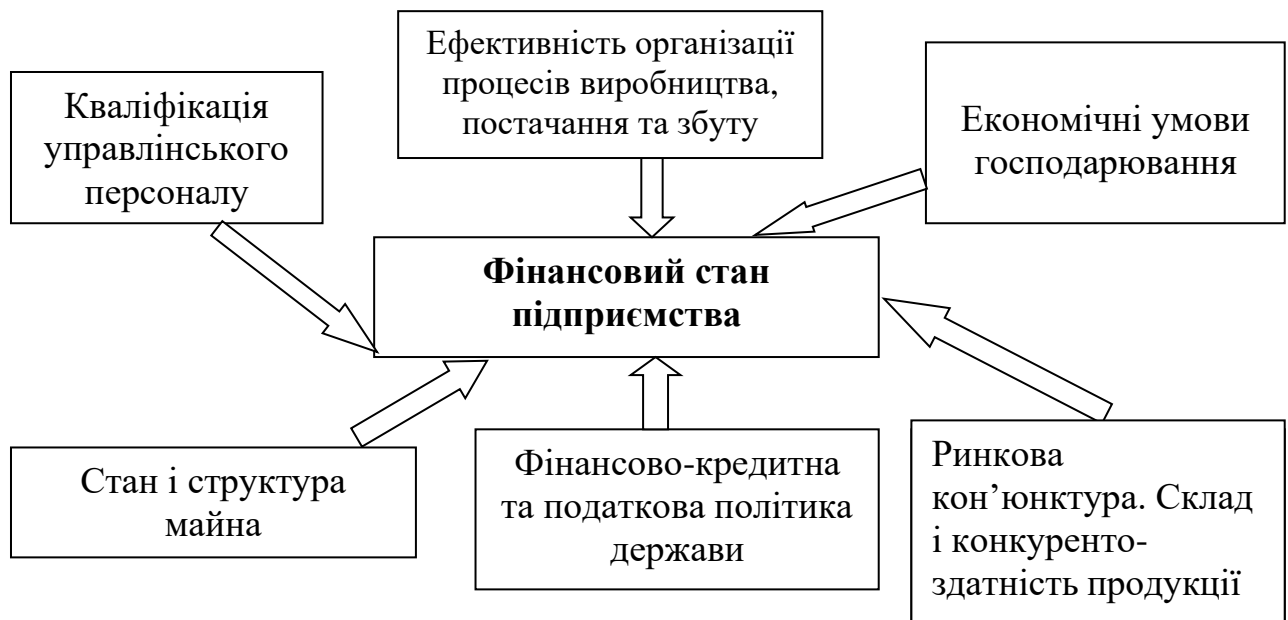

Рис.1.1. Логічна схема значущості ролі фінансового стану в економічному середовищі

Оцінка фінансового стану підприємства - один з важливих аспектів аналітичної праці, оскільки саме він є “матеріальним втіленням” науково-технічного прогресу, головним фактором підвищення ефективності будь-якого виробничого процесу. Варто знати, що цю оцінку проводиться за допомогою показників, які служитимуть нам своєрідним показником проведення правдивого фінансового аналізу (рис.1.2.) та дають змогу побачити реальну картину фінансового стану.

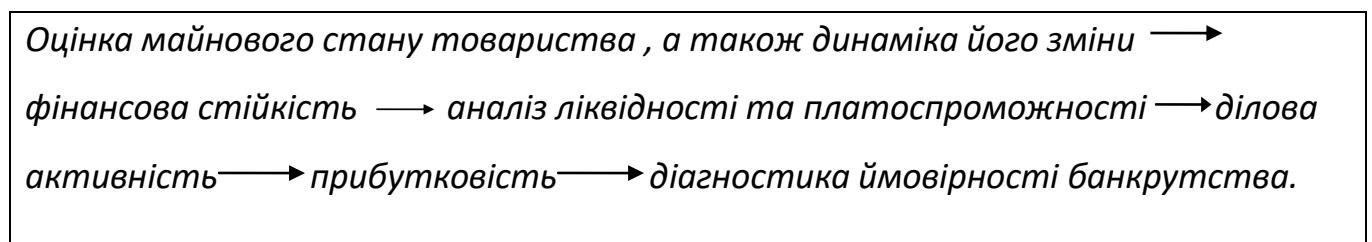

Рис.1.2. Логічна схема етапів здійснення фінансового аналізу

Порівняльний аналіз показників за звітні періоди часу неможливо здійснювати без аналізу фінансової звітності, неможливо спрогнозувати свою діяльність в майбутньому, неможна зробити чіткий прогноз фінансового плану, який є підґрунтям для реалізації так званого фінансового “ оздоровлення ” товариства - своєчасного виявлення недоліків, їх усунення та зміцнення своїх фінансових можливостей. Тому, саме джерела інформації (рис.1.3.), що містять дані, які дають повну характеристику виробничо-господарської сфери діяльності і будуть основою для проведення фінансового аналізу даного товариства з обмеженою діяльністю.

Рис.1.3.Основні джерела звітності для фінансового аналізу товариства.

Використовуючи інформацію статистичної, бухгалтерської звітності, можна чітко сформулювати та висвітлити основні завдання для аналізу фінансового становища товариства. (Рис.1.4.)

Головною задачею фінансового аналізу даної організації - є вміння відобразити свій реальний фінансовий стан для інвесторів, органів влади, зовнішніх партнерів, що дасть змогу їх привабити за умови успішного результату або вчасно мобілізувати свої ресурси та усунути недоліки в роботі, в разі виявлення їх наявності.

Рис.1.4. Структура завдань аналізу фінансового стану

Метою цього аналізу є – комплексне оцінювання ділової активності фінансового стану товариства, пошук шляхів стабілізації та покращення:

- ліквідності;
- фінансової стійкості;
- платоспроможності.

Вміння визначати прогноз впливу певних чинників на зміну фінансового стану підприємства також дасть можливість своєчасно усунути недоліки та знайти резерви, як покращити свій фінансовий результат.

Іншими словами, показники мають свідчити про те, наскільки товариство є надійним, щоб з ним вступати в економічні відносини, та наскільки ці відносини матимуть економічну вигоду.

1.2. Організаційно-правова характеристика створення та функціонування товариства з обмеженою відповідальністю “Молокозавод “Самбірський”

ТзОВ "Молокозавод "Самбірський" - це сучасне, надзвичайно потужне підприємство, що розташоване в самому серці міста Самбір та зареєстроване з 19.09.1996 за юридичною адресою: Україна, Львівська обл., місто Самбір, вулиця Мазепи, будинок 14.

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТзОВ) — являється комерційною організацією, утвореною за погодженням не менше ніж двох юридичних осіб або громадян шляхом об'єднання їх вкладів, де основною метою виступає здійснення господарської спільної діяльності. Перевагою цих товариств в порівнянні з акціонерними є – наявність значно меншого розміру статутного капіталу, який необхідний, щоб зареєструватися. Розмір статутного капіталу даного товариства складає - 20 000,0 тис.грн. Капітал такого об'єднання поділяється на однакові частки між його учасниками, проте емісію акцій товариство не має права здійснювати. Учасники ТзОВ не несуть відповідальність за його зобов'язання і відповідають за ризик збитків, що пов'язані виключно із діяльністю останнього, в розмірах вартості їхніх вкладів. Члени ТзОВ одержують пайове свідоцтво. Учасники об'єднання (товариства) отримують ту частку прибутку у відсотковому відношенні, яка пропорційна частці вкладу в їх статутному капіталі. Прибуток, що, одержиться, згідно з рішенням зборів учасників може бути нерозподілений. Саме цей нерозподілений прибуток цього поточного року долучається до прибутку у минулих роках, який також був нерозподілений, і таке формування прибутку є базою для самофінансування товариства. Вклади членів об'єднання можуть передаватися іншим особам лише, якщо є дозвіл учасників. Зокрема, особливості ТзОВ викладено у розділі II ЗУ «Про господарські товариства», які конкретизують “поняття” та види

господарських товариств, права та обов'язки учасників і їх засновників, визначають правила утворення останніх.

ТЗОВ «Молокозавод «Самбірський» станом на сьогодні не перебуває в процесі припинення, а навпаки він є прикладом створення та забезпечення нових робочих місць, залучення інвестицій в сектор розвитку «вітчизняної продукції», що сприяє розвитку нашої економіки. Преробка молока, виробництво сиру та масла - це і є основним видом діяльності (клас 10.51.) за аналізовані 2021-2023 роки.

Класифікація продукції за видом діяльності включає:

- виробництво напоїв на основі молока (ряжанки, кефіру);
- виробництво незбираного молока визначеної жирності, гомогенізованого, пастеризованого, топленого, стерилізованого, а також вершків з цього виду молока;
- виробництво згущеного молока без цукру та з цукром та сухого молока ;
- виробництво молока та вершків у твердій формі;
- виробництво вершкового масла з коров'ячого молока , топленого масла (молочного жиру);
- виробництво йогурту та твердого й м'якого сиру ;
- виробництво сироватки, казеїну й лактози.

Завод оснащений потужним сучасним українським обладнанням. Є цистерни місткістю до 90 тон молока, є також цех з виробництва масла, камери спеціального призначення - для дозрівання сиру, лабораторії , склади для готової продукції. Завод забезпечений всім необхідним для збільшення виробничої програми , проте є потреба в сировині від фермерських господарств. Їм надається державна підтримка на обласному рівні, щодо збільшення поголів'я худоби та відповідно кількості молока. У 2023 році дотації склали 18 000,0 тис.грн на розвиток комплексної програми агропромислового сектору, а також є дотаційна підтримка фермерів, які утримують від 5 до 50 корів. Ключовим завданням нашої влади є виділення коштів для розвитку молочної галузі.

Зазначимо, що при переробці 20 т молока (за добу) реалізують -2,5 т сиру та 800 кг масла.

Проте, важливо, що незважаючи на вплив різних зовнішніх чинників, таких як, ПАНДМІЯ Covid - 19 та війна, підприємство, хоча й скоротило свої темпи виробництва на половину, працює, виробляє нові види продукції, є прибутковим.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ Й ОЦІНКА СТАНУ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ПИТАННЯ НА ТЗОВ “МОЛОКОЗАВОД “САМБІРСЬКИЙ”

2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності товариства з обмеженою відповідальністю “Молокозавод “Самбірський” за 2021-2023 роки

Як вже було зазначено вище, товариство збавило свої виробничі ”темпи” на половину за аналізований період в порівнянні з минулими роками. Але завод працює на результат: у 2022 році провели ремонтні роботи в одному з цехів по оновленню фасаду, у 2023 провели і завершили реконструкцію масло-цеху, оснащили новим обладнанням, завдяки чому випуск продукції можна відправляти на експорт, бо відповідає вимогам ХАСП. Проте, експорту не робиться у зв’язку з нестачею молочної сировини. Молоко постачають з половини сіл Самбірщини та Старого Самбора, з господарств Стрийського, Жидачівського, Бродівського (с/г кооператив “ Покрова”, який заготовляє молоко у 20 населених пунктах) та Дрогобицького районів. Завершальними перемовинами щодо поставок молока Є Волинська та Тернопільська області. Шлях доставки молочної сировини в одну сторону складає близько 230-250км. Хотілось би мати заготівлю молока в великих об’ємах- яких на жаль немає. Проте, завод продовжує свій виробничий процес, впроваджуючи новітні технології: у 2021 році – придбано холодильник (-20°C) для зберігання лише масла тривалий проміжок часу, а також впровадили виробництво нових видів сиру “ Холандер, Старий Самбір”, де термін їх дозрівання у двічі довший від дозрівання таких сирів, як - “Гауди та Естонського”. Запроваджено технології по виробництву трьох видів плавлених сирків, збудований цех, придбано спеціальне обладнання, розроблено сам процес їх виготовлення. Оскільки , завод є невеликим, то йому легше пристосовуватися та переорієнтовуватися до ринкових умов, проте, підприємства - “гіганти” (такі, як “ Комо”) є конкуруючими, і необхідно всілякими методами виборювати своє “право на існування”, зокрема якістю та натуральністю своєї продукції.

Якість продукції залежить від відбору екологічно чистої сировини, сучасним віпрацьованим технологіях, професіоналізму підібраних кадрів на всіх

виробничих рівнях. Головною задачею заводу є розширення асортименту продукції та збереження своїх клієнтів. У Самборі існує магазин від молокозаводу, а так продукція розповсюджується дистриб'юторами по всій території України.

Організаційна структура товариства з обмеженою відповідальністю “Молокозавод “Самбірський” за аналізований період представлена в Додатку А .

2.1.2. Динаміка змін від реалізації молочної продукції ТЗОВ “Молокозавод “Самбірський” за 2021-2023 роки

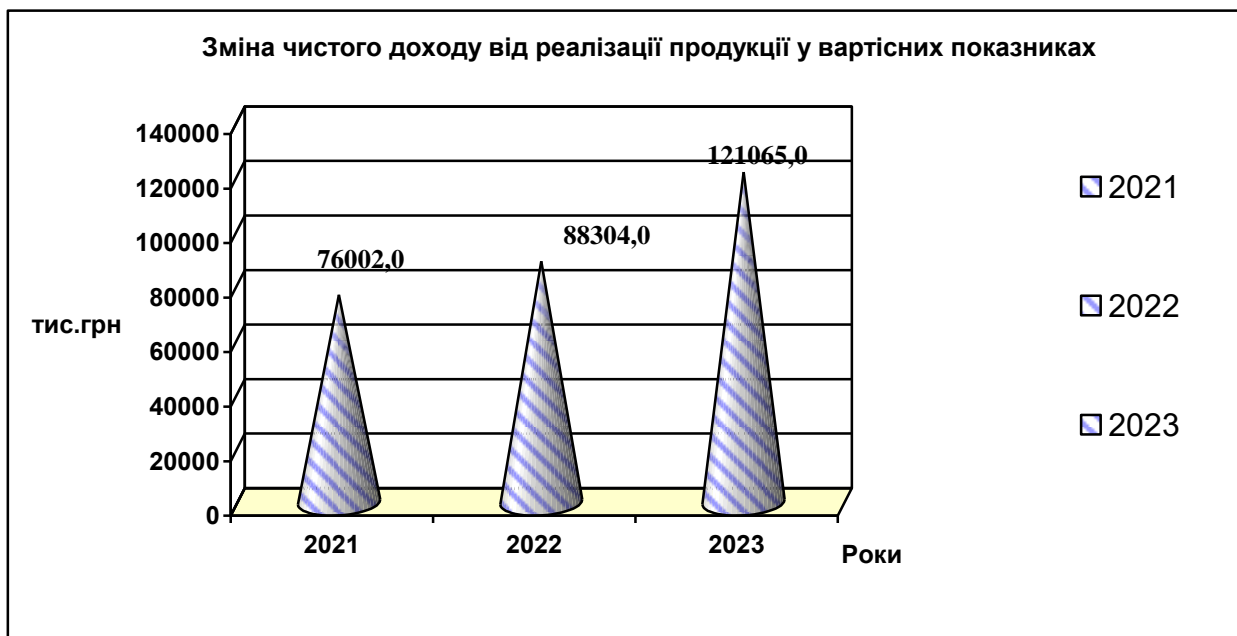

Рис.2.1. Аналіз обсягів реалізованої молочної продукції за 2021-2023рр.[1;2]

Із рисунку 2.1. очевидним є те, що чистий дохід (Dox) від реалізації даної молочної продукції зріс на 45063,0 тис. грн – у 1,6 разів більше у 2023 році в порівнянні з 2021 роком. Стверджувальним аспектом такого збільшення реалізації є те, що продукція є конкурентоспроможною, великий асортимент дозволяє задовільнити різні вподобання споживачів, доступна ціна, високий рівень якості та екологічно-чиста сировина тут також відіграли свою ключову роль.

2.1.3. Персонал молокозаводу та його(tr) трудові показники

Персонал установи – це сукупність працівників, які є в обліковому складі та мають практичний досвід роботи з врахуванням професійних навиків призначені для виконання певних доручень за відповідну винагороду.[1 с.120].

Трудові ресурси – це ті люди, які враховуючи свій віковий стаж, освітні навички та фізичну підготовку готові працювати у сфері своєї діяльності .

Одним із головних аспектів аналізу показників, що мотивують роботу персоналу заводу - це фонд (Фопр.) оплати праці та її продуктивність (див. таблицю 2.1).

Графічне відображення вищесказаних показників та чисельності можна побачити на рисунку 2.2. [1с.121;2;4с.19] .

Таблиця 2.1

Динаміка (Фопр.) фонду оплати праці і її продуктивності на ТзОВ « Молокозавод «Самбірський» за 2021-2023 роки

Показники	Одиниці виміру	Роки		
		2021	2022	2023
(СН) Середньооблікова чисельність працівників	осіб	104	84	95
Динаміка змін в порівнянні з базовим роком	осіб	-	-20	-9
	%	-	80,8	91,3
Зміни у порівнянні з попереднім роком	осіб	-	-20	+11
	%	-	80,8	113,1
(Ф _{опр.})Фонд оплати праці , всього: в т.ч.:	тис. грн	7215,0	7140,4	9034,4
(Z) Середньомісячна зарп./ та одного працівника	грн	5781,3	7083,7	7924,9
Зміни зі застосуванням ланцюгового методу аналізу	грн	-	1302,4	841,2
	%	-	122,5	111,9
(Ппр.)Продуктивність праці	тис. грн/особу	730,8	1051,2	1274,4
Динаміка змін (ланцюговий метод)	тис. грн	-	+320,4	+223,2
	%	-	+143,8	+121,2

Ото ж, (Ппр.) продуктивність праці у 2023 р. порівняно з 2022р. збільшилась на 21,2%, а (СН) середньорічна зарплата зросла на 7,6 %. Темпи росту середньорічної заробітної плати є нищими за темпи зростання продуктивності праці (Ппр.) протягом всіх аналізованих 2021-2023рр..

Зростання останньої свідчить про ефективність виробництва , навіть при скороченні чисельності в кількості 9 осіб у 2023 році порівняно з базовим 2021 роком.

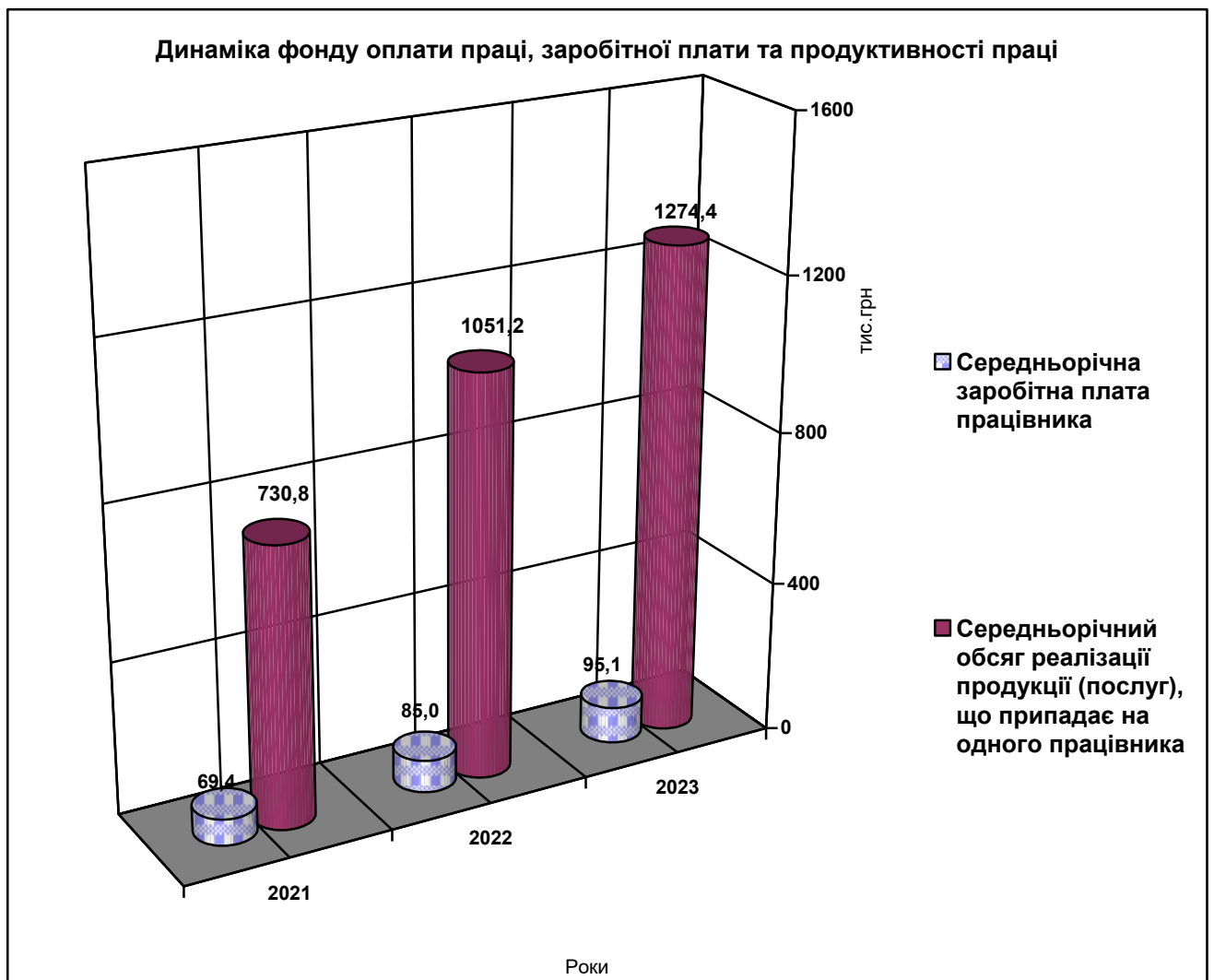

Рис. 2.2. Діаграма фонду оплати праці та чистого доходу від реалізованої продукції (робіт), що припадає на одного працівника заводу[1;2;6]

2.1.4. Виробничі засоби (ЗВ) ТзОВ “Молокозавод“Самбірський” за аналізований період та їх використання

Основні засоби (ЗО) представляють собою (ЗП) засоби праці, їх вартість становить більше 20,0 тис.грн, а срок їх використання - поза один рік . При цьому, первісна їх вартість переноситься частинами (поступово) в процесі їх спрацювання (фізичне і моральне) .[5,с.138; 20с.139]

Аналіз технічного стану(ЗО) визначимо та відобразимо формульно та графічно:[20 с.141]

✚ (S_{коэф}) -коефіцієнт спрацювання ; (PR_{коэф})- коефіцієнт придатності , обчислення яких визначається:

$$S_{\text{коэф}} = SP / V_{\text{пр}} , \quad (2.1)$$

де – S_{коэф}, коефіцієнт спрацювання (ЗО);

SP– сума спрацювання ЗО;

V_{пр} – первісна вартість ЗО.

✚ (PR_{коэф}) коефіцієнт придатності ,

$$PR_{\text{коэф}} = 1 - S_{\text{коэф}} , \quad (2.2)$$

де PR_{коэф} – коефіцієнт придатності ЗО;

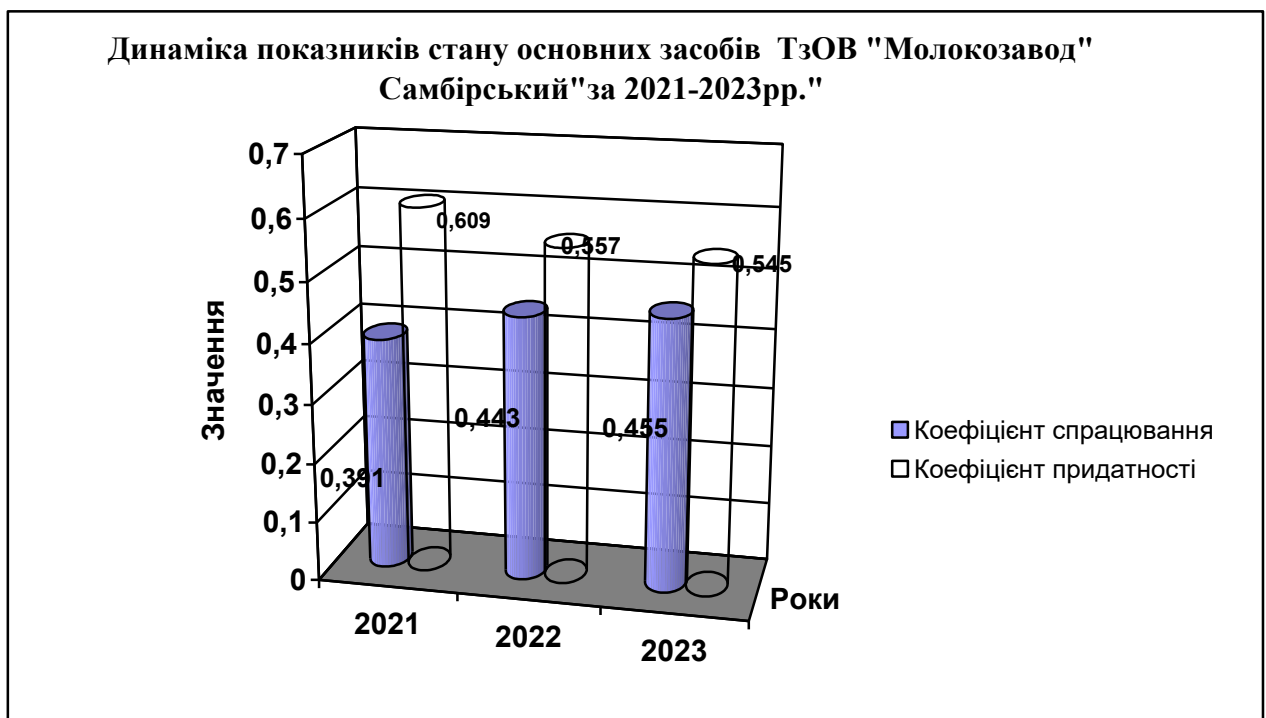

Рис.2.3. Діаграма показників спрацювання та придатності ЗО за 2021-23рр.

Цифрові дані розраховані та відображені у додатку Б даної роботи.

Аналіз та оцінка цих показників ілюструє задовільний їх технічний стан, оскільки, коефіцієнти придатності ЗО становлять більше 50%: у 2021 році- 60,9%; у 2022 році – 55,7%; у 2023 році – 54,5%, хоча, рівень їх показників і зменшується впродовж аналізуючого періоду.

Впродовж 2021-2023 введено в експлуатацію сучасне обладнання, оновлено та автоматизовано виробничі потужності та процеси, що дозволило розширити та поліпшити ефективність свого виробництва. До основних показників (ПО) ефективності використання ЗО: [2 с247;19с.140]

(FV) - фондвіддача ; (FM); фондомісткість ; фондоозброєність (Foz), якімають такий формульний вираз:

$$FM = \frac{ВФО}{RP}, \quad (2.3)$$

де – FM - фондомісткість ;

ВФО – середньорічна вартість ЗО;

RP – чистий дохід від реалізації пр-ї ;

$$FV = \frac{RP}{ВФО} \quad (2.4)$$

$$Foz = \frac{ВФО}{СН}, \quad (2.5)$$

де СН – середньооблікова чисельність працівників

Таблиця 2.2

Показники ефективності використання ЗО“Молокозаводу” за 2021-2023 роки

Показники	Одиниці виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Чистий дохід (D _{ох}) від реалізації продукції	тис. грн	76 002,0	88 304,0	121 065,0
Середньорічна (ВФО) вартість ЗО	тис. грн	24 499,5	25 042,0	29 138,0
Фондовіддача (FV)	грн./грн	3,1	3,5	4,2
Динаміка мін (ланцюговий метод)	%	-	+0,4	+0,7
Фондомісткість(FM)	грн./грн	0,3	0,28	0,24
Зміни (ланцюговий метод)	%	-	-0,02	-0,04
Середньооблікова (СН) чисельність працівників	осіб	104	84	95
Зміни (ланцюговий метод)	%	-	80,8	113,1

Розрахована величина показників ефективності використання відображена у таблиці 2.2.

Швидке зростання (Ппр.) продуктивності праці над середньорічною вартістю (ЗОВ) основних виробничих засобів у 2023 році на 4,8 % в порівнянні з 2021 роком, має позитивний вплив на показники фондівдачі . У 2023 році рівень її показника збільшився на 1,1 % порівняно з 2021 роком.

Аналіз показника (ОЗ_{озб}) фондоозброєності та середньорічного обсягу (Ппр.) реалізації продукції, що припадає на 1-го працівника розмістимо в додатку В.

Визначаючи структуру (ЗО_{об}) оборотних засобів , слід зазначити, що, це - грошові кошти, які вкладаються в об'єкти з терміном їх використання до 1 року. Тобто, цими активами має забезпечуватись безперебійність виробничого процесу.

Таблиця 2.3

Структура оборотних активів ТЗОВ “Молокозавод” за 2021-2023 роки

Показники (ЗО _о) оборотних засобів	Елементи оборотних (ЗО _{об}) активів					
	2021		2022		2023	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Виробничі запаси	3159,5	13,4	5081,5	8,3	15 171,5	15,9
Готова продукція	13 325	56,7	16 893,0	27,7	37 542,5	39,4
Товари	-	-	3639,5	6,0	4106,0	4,3
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, продукцію, послуги	6260,5	26,6	22 373,0	36,7	19 315,0	20,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	546,5	2,3	1200,0	2,0	1353,0	1,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	43,0	0,2	5240,0	8,6	8459,0	8,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	4,0	0,1	3,5	0,006	1,5	0,002
Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	131,0	0,5	1245,0	2,0	2279,0	2,4
Готівка	9,5	0,1	8,5	0,00	21,0	0,0
Рахунки в банках	121,5	0,5	1236,5	2,0	2258,0	2,4
Інші оборотні активи	40,5	0,2	5305,0	8,7	7030,5	7,4
Всього:	23 510	100,0	60 980,5	100,0	95 258,0	100,0

Аналізуючи дану структуру ЗО_{об} виявлено велику питому вагу (від 56,7% до 39,4%) готової продукції на складах, також наявність та ріст всіх видів дебіторської заборгованості. Однією з пропозицій ліквідації недоліків – інтенсивна активація роботи відділу маркетингу.

Оцінка показників використання ЗО_{об} відображена у додатку Г, показала, що у 2023р. за 277 днів вони зробили 1,3 обертів, у 2022 році за 257 днів -1,4 обертів, проте найефективніша їх оцінка припала на 2021 році, де, за 113 днів було пройдено 3,2 оберти. Якщо кругообіг ЗО_{об} пришвидшити, то результатом буде більше вивільнення коштів, що дасть можливість збільшити обсяг випуску продукції та її реалізації.

2.1.5. Екологічна оцінка результатів господарської діяльності ТзОВ «Молокозавод «Самбірський» за 2021-2023рр.

Уся виробничо-господарська діяльність ТзОВ «Молокозавод «Самбірський» спрямована на охорону та збереження природних ресурсів, шляхом найменшого негативного впливу на навколишнє середовище при переробці молочної сировини на автоматизованих новітніх технологіях із застосуванням сучасних методів виробництва продукції. Проте, аналізуючи дані звіту про витрати на охорону навколишнього середовища, завод за впливом на нього, має суттєву відмінність від інших виробничих об'єктів, тому, що їх діяльність виробничої сфери має зазвичай негативний вплив на довкілля у напрямку викидів , а робота нашого товариства здійснюється в екологічному напрямку, напрямку покращення стану довкілля (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Витрати на оплату послуг природоохоронного призначення

ТзОВ «Молокозавод «Самбірський»

Найменування послуги з охорони навколишнього середовища	Одиниці виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Відведення та очищення стічних вод	тис. грн	-	39,4	49,1
Поводження з відходами	тис. грн	36,0	35,5	35,5

Підводячи підсумок, можна стверджувати, що позитивний ефект від виробничо-господарської діяльності є набагато вищим, ніж розмір шкоди, яка нанесена ним довкіллю.

2.1.6. Оцінка фінансово-економічної діяльності за 2021-2023 роки товариства з обмеженою діяльністю “Молокозавод” Самбірський”

Витрати, що йдуть на виробництво продукції в вартісному вираженні складають собівартість (S^{ob}). Цей показник дає характеристику і (Ппр.) продуктивності праці, і відображає економію ресурсів, і визначає по суті весь технологічний прогрес.

Ефективність роботи даного заводу визначається його вмінням себе профінансувати, діяльність, якого має взяти ціль на збільшення надходжень та зниження собівартості (S^{ob}) продукції. Оскільки, остання служить показником прибутковості й (Рен) рентабельності, то вона і свідчить про стійке становище товариства та його платоспроможність. [26,с.283].

Аналіз собівартості (S^{ob}) продукції за 2021-2023 роки молокозаводу у місті Самбір покажемо графічно на рисунку 2.4., в таблиці 2.5. та в додатку Д.

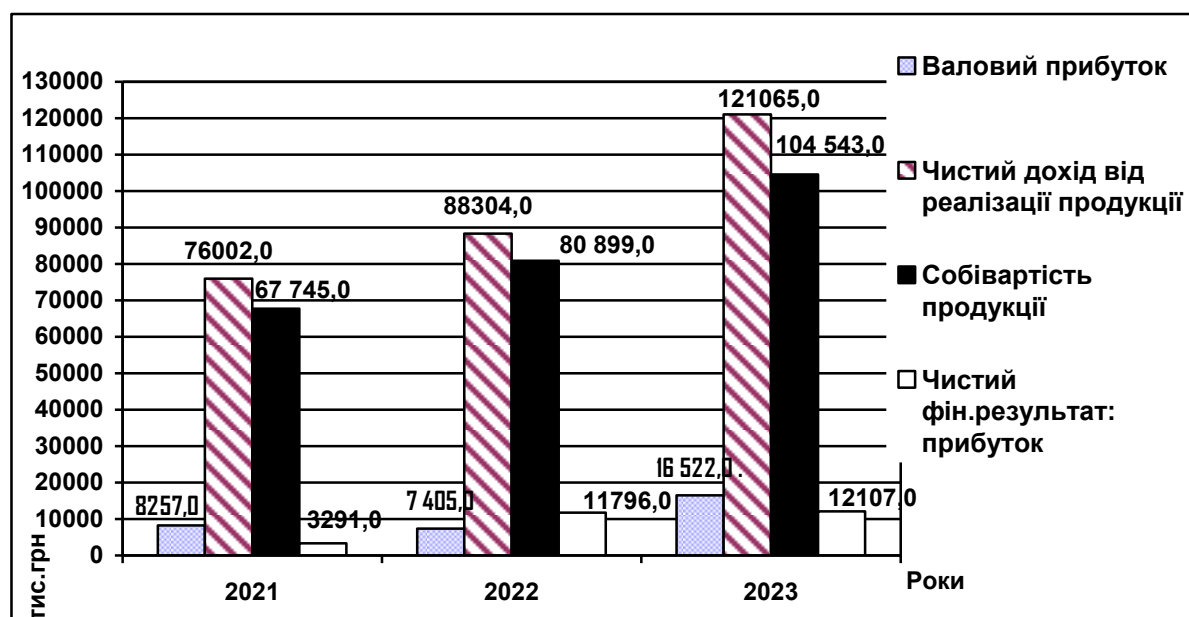

Рис.2.4. Діаграма основних економічних показників діяльності молокозаводу за аналізовані 2021-2023 роки

Згідно з розрахунками, зазначеними в додатку Д бачимо, що витрати ($V_{ит}$) на 1 гривню реалізованої продукції зменшились на 6 копійок у 2023р. в порівнянні з 2022р. та зменшились на 3 копійки – з 2021 р. Аналогічно бачимо, як рентабельність (R_s), відносна величина прибутковості відповідно зросла у 2023р. на 6,6% ніж у 2022р. та на 3,6 % в порівнянні з 2021 р.

Зростання у 2022р. собівартості ($C^{об}$) на 3,2% швидшими темпами ніж темпи росту реалізації у порівнянні з 2021 роком показали зменшення розміру валового прибутку у цих же 2021-22рр. на 852,0 тис.грн. Проте у 2023 році перспектива росту валового прибуткує чудовою і, його показник зріс на 9117,0 тис.грн порівняно з 2022 роком.

Таблиця 2.5

Структура операційних (OV) витрат ТзОВ «Молокозавод «Самбірський»
за аналізований 2021-2023 роки[1]

Елементи операційних витрат	Роки					
	2021		2022		2023	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
(MV) Матеріальні витрати	59 705,0	77,5	78 905,0	79,8	126 093,0	80,7
(VOP) Витрати на оплату праці	8 324,0	10,8	8416,0	8,5	11 650,0	7,5
(VSZ) Відрахування на соціальні заходи	1 753,0	2,3	1774,0	1,8	2 429,0	1,6
(Am) Амортизація	2 110,0	2,7	2024,0	2,0	2 616,0	1,7
(IOV) Інші операційні витрати	5 146,0	6,7	7712,0	7,9	13 367,0	8,5
Операційні витрати Разом:	77 038,0	100,0	98 831,0	100,0	156 155,0	100,0

Найбільша питома вага у структурі собівартості належить матеріальним витратам : від 77,5% до 80,7% протягом 2021-2023років.Отже продукція заводу є трудомісткою($VOP=8,5\%$) та матеріаломісткою, де $MV=80\%$ в середньому за 2021-23рр. Загальна ситуація операційних витрат на молокозаводі має тенденції зростання за цей же аналізований період.

Показники загальної економічної характеристики фінансової діяльності та, зокрема, виробничої зображені на рис.2.4.та у додатку Е.

Відповідно до розрахунків додатку Е, загальний ($K^{лік}$) коефіцієнт ліквідності є нестабільним: $K^{лік}_{2021} = 1,613$; $K^{лік}_{2022} = 1,392$; $K^{лік}_{2023} = 1,3997$, де нормативне значення- $N_{zn} = 2$, що показує невелику можливість сплачувати або покривати поточні зобов'язання, розраховуючи лише на оборотні свої кошти. Коефіцієнт ($K^{стій}$) фінансової стійкості, де ($N^{zn} > 1$), а значення становлять: $K^{стій}_{2021} = 0,621$; $K^{стій}_{2022} = 0,418$; $K^{стій}_{2023} = 0,389$ засвідчує про нестійку фінансову характеристику заводу.

Тому, при економічному аналізі фінансових показників, оптимально правельним рішенням буде проведення досліджень в сфері комплексної оцінки показників фінансових ресурсів, рівня можливості банкрутства молокозаводу, та визначення шляхів покращення фінансової ситуації на самбірському молокозаводі.

2.2.1. Фінансовий стан товариства, його економічна оцінка й аналіз. Діагностика ймовірності банкрутства ТЗОВ “Молокозавод “Самбірський” за 2021/2023 роки

Основним підґрунтям для здійснення “фінансової політики” на заводі, чи економічно-фінансового “оздоровлення” молокозаводу є- чітко проведений аналіз об'єкту дослідження, своєчасне виявлення негативних впливів на формування фінансових ресурсів та шляхи, щодо покращення цих позицій.

Взявши за основу логічну схему (рис.1.2.) поетапного здійснення фінансового аналізу, використавши ілюстрації рисунків 1.1.; 1.3.; 1.4. проведемо діагностику стану фінансових показників, оскільки грамотний, продуманий та компетентний підхід дозволить діагностувати стійкість, фінансову незалежність, ліквідність, автономність та дозволить знайти резерви подальшого стабільного розвитку нашого об'єкта дослідження. І так, розглянемо показники майнового стану даного товариства на рисунку 2.5.

Позитивну тенденцію на заводі показують дані щодо збільшення відсотків активної частини ОЗ, яка приймає активну участь у виробничому процесі, проте їх спрацювання в середньому становить 50% та оновлення відбувається повільно в межах 30% на протязі 2021-2023 років.

Показник стійкості ($K_{стій}$) є наступним об'єктом для проведення фінансового аналізу, що показує, як завод самостійно може розпоряджатися своїм майном.

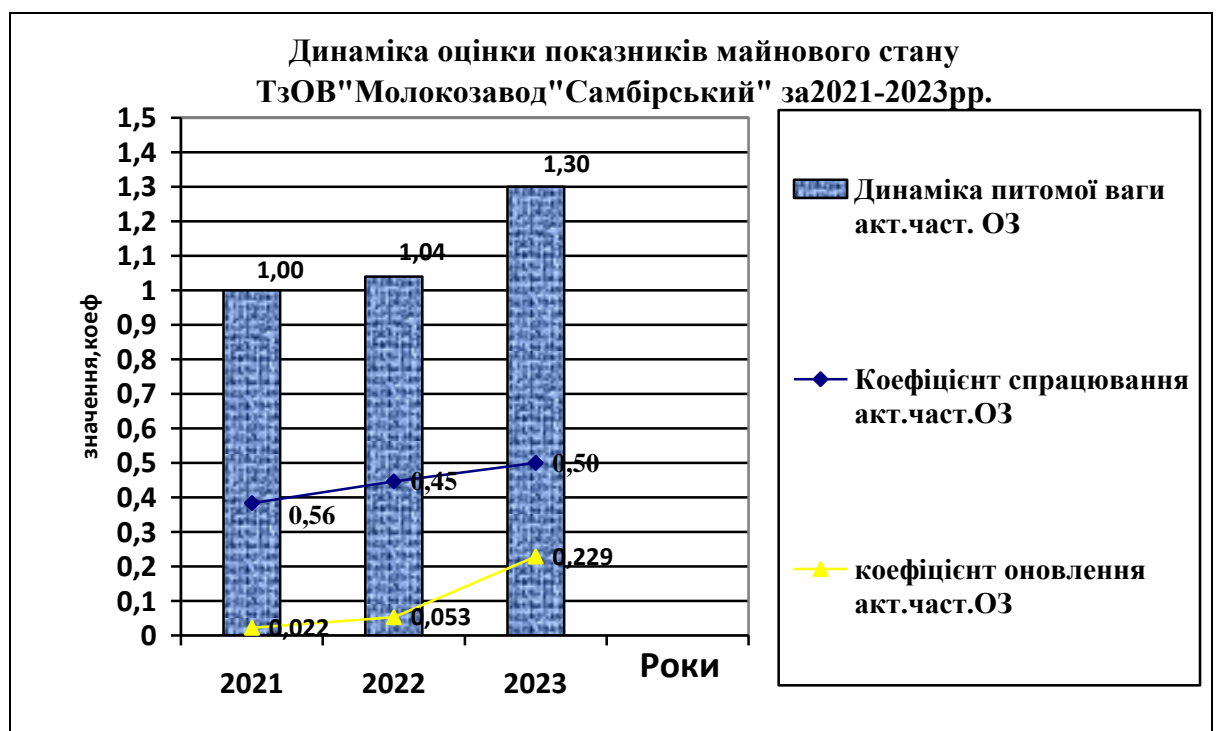

Рис.2.5. Динаміка показників оцінки майнового стану молокозаводу

Розрахунок основних показників стійкості визначимо по формулі:

$$K_{авт} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу}}, \quad (2.1)$$

де $K^{нез.}$ - коефіцієнт незалежності, який в даному випадку буде дорівнювати $K_{стій}$. тому, що немає довгострокових позичкових коштів, що в свою чергу доказує свою автономність перед кредиторами і говорить про те, що від 62 до 40% молокозавод фінансує свої активи за рахунок (VK) власного капіталу. Це свідчить про нестійку позицію, щодо фінансових ризиків.

Основні коефіцієнти фінансової стійкості

№	Показники	Нормативне значення	Роки		
			2021	2022	2023
1	($K^{нез}$) Коефіцієнт фінансової автономії	>1	0,621	0,418	0,389
2	($K^{ман.}$) Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,4-0,6	0,374	0,547	0,323
3	($K^{реал.}$) Коефіцієнт реальної вартості ОЗ у майні підприємства	>0,5	0,637	0,333	0,262
4	($K^{фін.з.}$) Коефіцієнт фінансової залежності	<2	1,611	2,395	2,570

$$K^{нез.21р.} = 23864,5/38442 = 0,621; K^{нез.22р.} = 31408,0/75206,5 = 0,418; K^{нез.23р.} = 43359,5/111414,5 = 0,389$$

Коефіцієнт ($K^{ман.}$) маневреності дорівнюватиме відношенню різниці між VK та необоротними активами до VK . Значення розрахованих показників стверджує вільне маневрення власними коштами самбірського молокозаводу.

$$K^{ман.21} = (23864,5 - 14932,0)/23864,5 = 0,374; K^{ман.22} = (31408,0 - 14226,0)/31408,0 = 0,547; K^{ман.23} = (43359,5 - 16156,5)/43359,5 = 0,323.$$

$$K_{рс} = \frac{\text{Вартість основних засобів} - \text{Сума накопиченої амортизації}}{\text{Валюта балансу}} \quad (2.2)$$

де $K^{реал.}$ - коефіцієнт ($K^{реал.}$) реальної вартості ОЗ у майні товариства.

$$K^{реал.21} = 24499,5/38442,0 = 0,637; K^{реал.22р.} = 25042/75206,5 = 0,333; K^{реал.23р.} = 29138,0/111414,5 = 0,262$$

Доволі низькі значення $K^{реал.}$ вказують на низький рівень забезпечення ТзОВ "Молокозавод" Самбірський" засобами виробництва й невисокий рівень потенціалу.

$$K_{зал.} = \frac{\text{Валюта балансу}}{\text{Власний капітал}} \quad (2.3)$$

де $K^{залеж.}$ - коефіцієнт фінансової залежності

$$K^{\text{залеж.21}} = 38442/23864,5=1,611; K^{\text{залеж.22}} =75206,5/31408= 2,395; K^{\text{залеж.23}} = \\ =111414,5/43359,5= 2,570$$

Аналіз коефіцієнтів ($K^{\text{лік}}$) ліквідності проілюструємо за допомогою ділової графіки (рис. 2.6.), та зробимо оцінку вміння швидко перетворювати активи заводу в гроші, оцінюючи його платоспроможність.

$$K^{\text{лік}} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}, \quad (2.4)$$

де $K^{\text{лік}}$ - загальний (поточний) коефіцієнт ліквідності:

$$K^{\text{лік}}_{2021} = 23510/14577,5=1,613; K^{\text{лік}}_{2022} = 60980,5/43798,5=1,392;$$

$$K^{\text{лік}}_{2023} = 95258/68055=1,399 \quad (N^{\text{зн.}} = \text{від } 1-3); [4, \text{ с.46}] \text{ С}$$

$$K^{\text{мит.л.}} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}, \quad [14, \text{ с.46}] \quad (2.5)$$

де $K^{\text{мит.л.}}$ – миттєвий коефіцієнт ліквідності:

$$K^{\text{мит.л.}}_{21р.} = (23510-16484,5)/14577,5=0,482; K^{\text{мит.л.}}_{22р.} = (60980,5-25614)/43798,5= \\ =0,807; K^{\text{мит.л.}}_{23р.} = (95258-16484,5)/68055= 1,157, \text{ де } (N^{\text{зн.}} = 0,5-1) [4, \text{ с.46}].$$

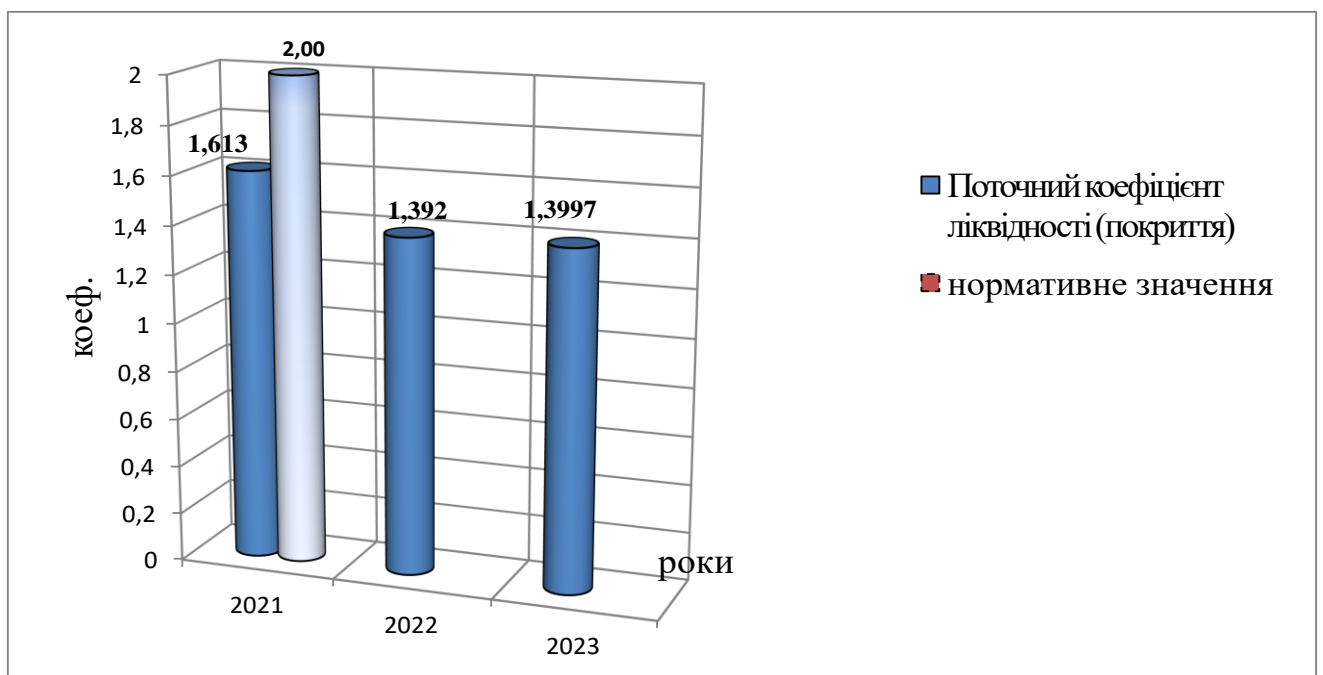

Рис. 2.6. Діаграма змін поточного коефіцієнта ліквідності впродовж 2021-2023рр.

Протягом 2021-2023 років бачимо, що активи (поточні) балансу є більшими за його ж поточні зобов'язання, проте, розраховані коефіцієнти є нижчими від нормативних, що вказує на незначну спроможність платити за зобов'язаннями і на фінансовий ризик, тому, що всі активи, неможливо перевести в гроші в найближчому часі.

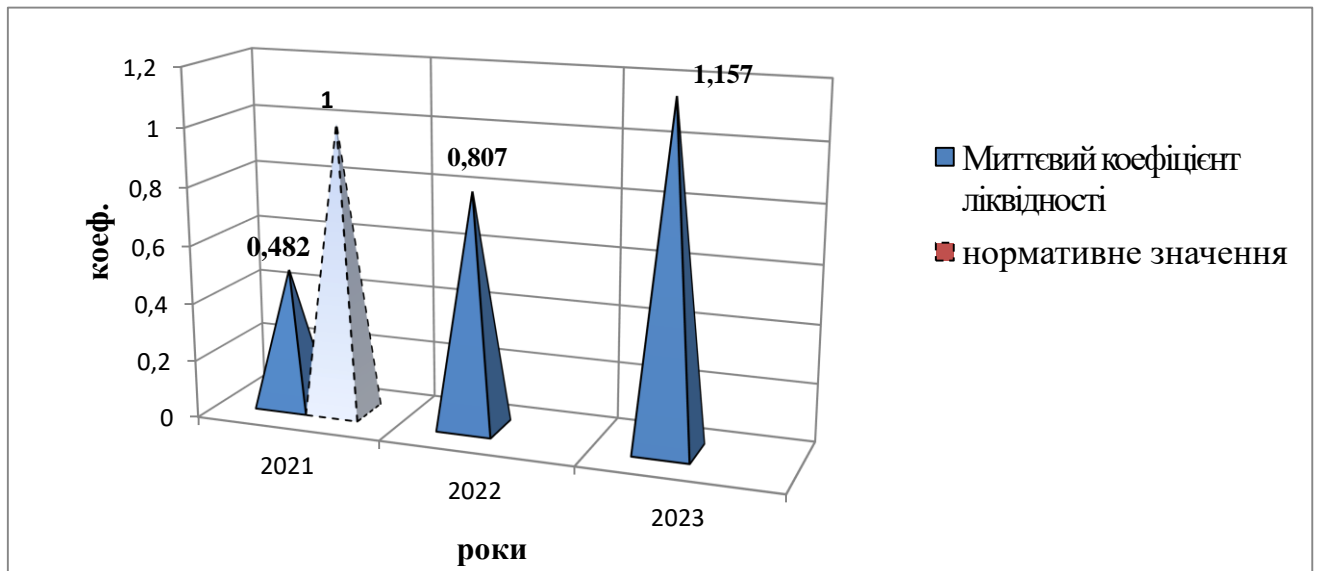

Рис. 2.7. Динаміка змін миттєвого коефіцієнта ліквідності за 2021-2023рр.

Ілюстративний матеріал рисунку 2.7. показує про досить швидку ліквідність певної частини (ОА) оборотних активів, без врахування найменш ліквідних - запасів.

Оцінка коефіцієнтів ділової активності заводу показує, як використовуються власні кошти і, яка швидкість обороту його активів.

Оборотні активи (ОБ_{ак}) – активи в постійному русі, і якщо є швидкий їх кругообіг - то якомога більший обсяг продукції спроможний випустити завод за короткий період часу відповідно. [4, с.50]

Коефіцієнт (ОБ_к) оборотності капіталу визначається відношенням чистого доходу (Dох) від реалізації продукції до валюти балансу.

$$K_{2021} \text{ ОБ}_k = 76002/38442,0=1,977; K_{2022} \text{ ОБ}_k = 88304/75206,5=1,174; K_{2023} \text{ ОБ}_k = 121065/111414,5=1,087.$$

Отже, спостерігаємо сповільнення кругообігу оборотних активів та капіталу за довший проміжок часу, що вимагає додаткових витрат для здійснення ефективної виробничої діяльності.

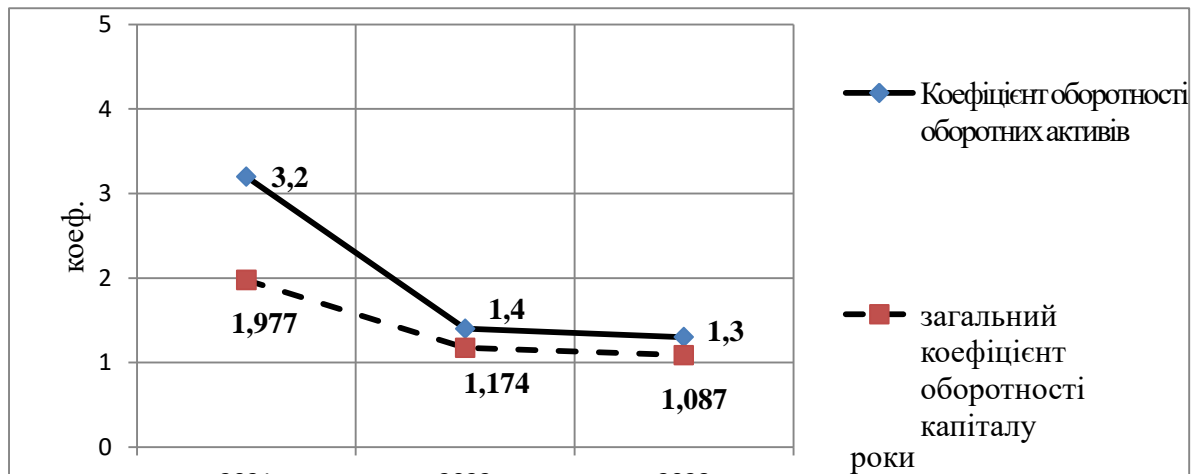

Рисунок 2.8. Графік динаміки змін коефіцієнтів ($K_{об}$) оборотності оборотних активів та ($ОБ_k$) оборотності капіталу

Своєчасність погашення своїх зобов'язань перед кредиторами та вміння швидко погашати дебіторську заборгованість, свідчить про зменшення продажу продукції в кредит.

$$K_{o.d.z} = \frac{\text{Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)}}{\text{Дебіторська заборгованість}}, \quad (2.6)$$

де $K_{o.d.z}$ - коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості:

$$K_{o.k.z} = \frac{\text{Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)}}{\text{Кредиторська заборгованість}}, \quad (2.7)$$

де $K_{o.k.z}$ - коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.

$$K_{o.k.z.21p.} = 76002 / 14577,5 = 5,2 \quad ; \quad K_{o.k.z.22p.} = 88304 / 43798,5 = 2,0; \quad K_{o.k.z.23p.} = 121065 / 68055 = 1,8.$$

$$K_{o.d.z.21p.} = 76002 / 6854 = 11,1 \quad ; \quad K_{o.d.z.22p.} = 88304 / 28816,5 = 3,1 \quad ; \quad K_{o.d.z.23p.} = 121065 / 29128,5 = 4,2.$$

Дуже чітко видно на рис.2.9., що різке зниження $K_{o.d.z}$ з 11,1 у 2021 році до 4,2 у 2023 році сприяло до збільшення терміну погашення своїх зобов'язань дебіторами. Середній період (C^{mn}) покриття дебіторської заборгованості визначимо, скориставшись формулою:

$$C^{mn} = \frac{\text{Сума дебіторської заборгованості}}{\text{Чистий дохід від реалізації продукції} / 360}, \quad (2.8)$$

де 360 – середня величина збуту за рік.

$$C^{nn}_{21р.} = 6854 / (76002 / 360) = 33 \text{ дн.}; C^{nn}_{22р.} = 28816,5 / (88304 / 360) = 118 \text{ дн.};$$

$$C^{nn}_{23р.} = 29128,5 / (121065 / 360) = 87 \text{ дн.};$$

З рисунку 2.10. випливає, що тривалість погашення ДЗ зросла з 33 днів до 87 днів відповідно з 2021 по 2023рр. У 2023 році коефіцієнт становить 87днів, і це означає, після виставлення рахунку на 87 день дебітори почнуть погашати свої заборгованості.

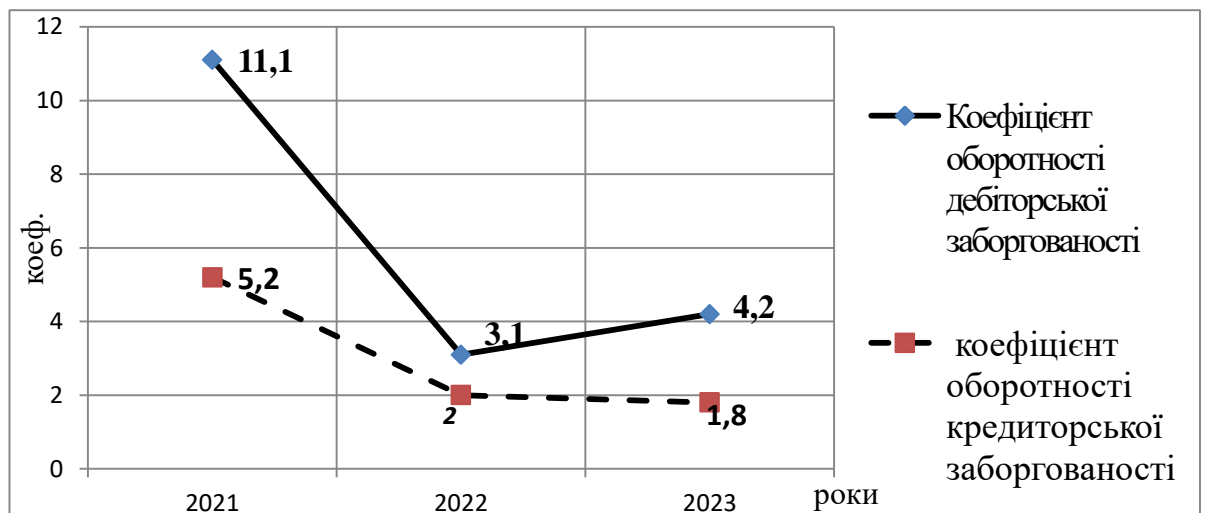

Рисунок 2.9. Діаграма змін в оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості на “Молокозавод “Самбірський” у 2021-2023роках.

Нормативне (N^{zn}) значення - 60 днів, Тому чим швидше молокозавод одержить кошти від дебіторів, тим швидше погасить свою кредиторську заборгованість і покращить свій фінансовий стан.

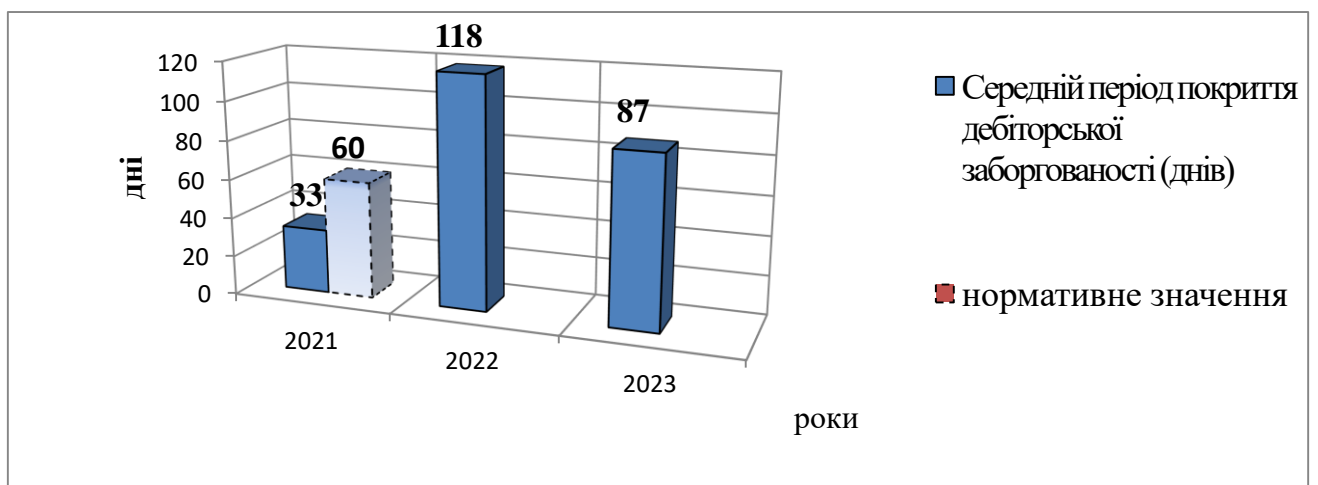

Рисунок 2.10. Динаміка середнього періоду погашення дебіторської заборгованості у 2021-2023 роках на самбірському молокозаводі

Середній (C^{III}) період покриття ДЗ або “середній період стягнення боргів”, показує період часу, коли дане товариство повинне очікувати на одержання грошей після укладання угод чи договорів.

Прибутковість - є наступним об’єктом аналізу фінансового стану. Оскільки, прибуток – основна ціль діяльності організацій, це - приріст коштів для фінансування матеріально-технічної бази виробництва, соціальних заходів, це ступінь можливості успішно керувати товариством, це - ступінь віддачі на вкладені гроші.

$$K_{\text{приб. продаж}} = FR^{\text{опер.д.}} / (Dox), \quad (2.9)$$

де $K_{\text{приб. продаж}}$ – показник прибутковості продажів;

$FR^{\text{опер.д.}}$ – прибуток від опер. діяльності;

$$K_{\text{приб. продаж}}_{21\text{р.}} = (4148/76002) * 100\% = 5,5\%; \quad K_{\text{приб. продаж}}_{22\text{р.}} = (14389 / 88304) * 100\% = 16,3\%; \quad K_{\text{приб. продаж}}_{23\text{р.}} = (14943 / 121065) * 100\% = 12,3\%;$$

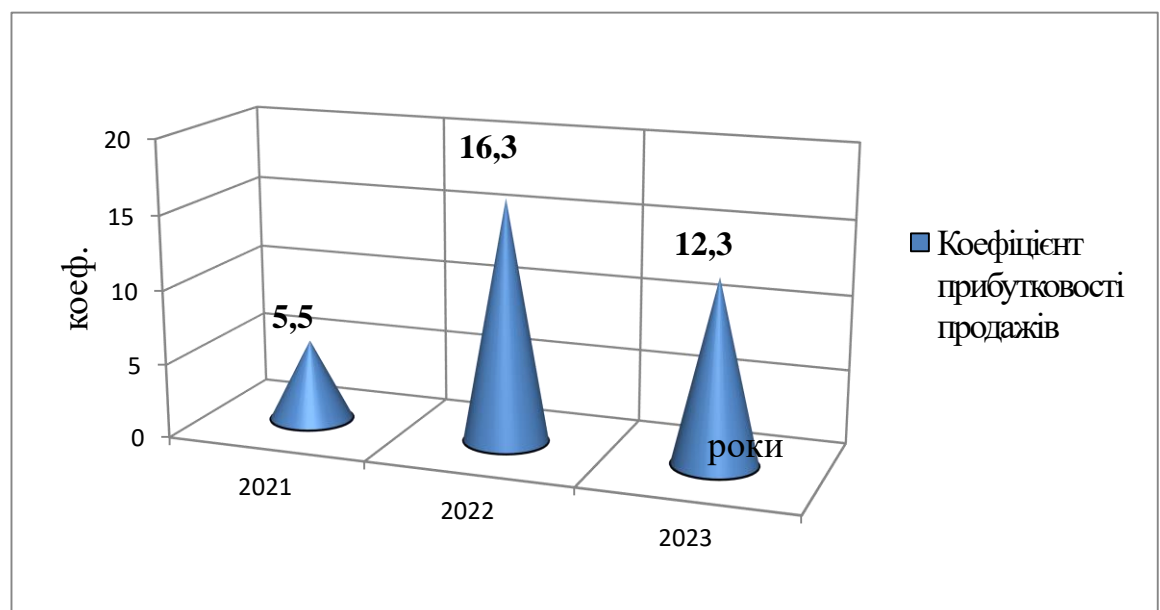

Рисунок 2.11. Динаміка змін показників прибутковості продажів на “Молокозавод” Самбірський”

Даний показник ($K_{\text{приб. продаж}}$) характеризує частку витрат в продажі. Тобто, прибуток у 2023 році з кожної гривні, що одержана від реалізації продукції - 12,3%. Його понижене значення може означати неправильний контроль з витратами.

Розділ 3 ПРОРОЗИЦІ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Оскільки аналіз фінансових показників проведений по всіх його параметрах, можна говорити, що завод, працюючи на всіх потужностях має нестійку позицію на ринку. Тому, пропоную та рекомендую здійснити діагностику ймовірності банкрутства заводу, враховуючи всю “значущість” впливу чинників в інтегральній оцінці ймовірностей, що приведе до швидкої “експрес –діагностики” фінансового стану , що в свою чергу передбачить недоліки в роботі та надасть можливість вчасно їх усунути, а також стабілізувати фінансові показники та підвищити економічну складову в роботі заводу.

Скориставшись дискримінантною моделлю Тоффлера [16,с.649], що в західній практиці використовується для фінансового аналізу, визначимо розрахунковий “індекс $-Z_i$ “, який допоможе зробити системний коефіцієнтний аналіз ймовірності банкрутства товариства під дією впливу певних факторів в інтегральній площині.

Представлена модель Тоффлера у формульному виразі:

$$Z_i = 0,53 \cdot x_{i1} + 0,13 \cdot x_{i2} + 0,18 \cdot x_{i3} + 0,16 \cdot x_{i4} \quad (3.1)$$

$$Z_i^{\text{реал.}} = 0,53 \cdot (B / K3) + 0,13 \cdot (OA^{об} / C3^{об}) + 0,18 \cdot (K3 / A_k) + 0,16 \cdot (D_{ox} / A_k)$$

де x_{i1} – (B) валовий прибуток / (K3) короткострокові зобов’язання;

x_{i2} – (OA^{об}) оборотні активи / (C3^{об}) сума зобов’язань;

x_{i3} – (K3) короткострокові зобов’язання / (A_k) сума активів;

x_{i4} – (D_{ox}) чистий дохід від реалізації / (A_k) сума активів;

$Z_i > 0,3$ довгострокові непогані перспективи;

$Z_i < 0,2$ більш ймовірне банкрутство.

$$Z_{i2021} = B_{аз}$$

$$Z_{i2021} = 0,53 \cdot (8257,0 / 14578,0) + 0,13 \cdot (23510,0 / 26328,0) + 0,18 \cdot (14578,0 / 38442,0) + 0,16 \cdot (76002,0 / 38442,0) = 0,3 + 0,1 + 0,07 + 0,32 = +0,79;$$

$$Z_{i2023} = 0,53 \cdot (16522,0 / 68055,0) + 0,13 \cdot (95258,0 / 90811,0) + 0,18 \cdot (68055,0 / 111414,5) + 0,16 \cdot (121065,0 / 111414,5) = 0,129 + 0,136 + 0,110 + 0,174 = +0,55 ;$$

Згідно розрахунку індекса "Z_i" – його значення є більшим нормативного , тому 2021-2023 роки фінансової діяльності товариства мали довгострокові непогані перспективи, але в 2023 році показник зменшився ніж у 2021 році , тому необхідно визначити , що саме вплинуло на таку зміну, і врахувати в майбутньому можливість виникнення певних ризиків з боку ймовірності загрози банкрутства заводу. Перелік чинників впливу щодо виникнення певних загроз і ризиків згрупуємо в таблицю 3.1 та графічно представимо на рисунку 3.1.

Таблиця 3.1

Чинники впливу на ймовірність банкрутства ТзОВ "Молокозавод Самбірський" у 2021-2023 роках

Показники	Одиниці виміру	Роки		Відхилення (+, -)
		2021	2023	2021/23рр.
(В) Валовий прибуток	тис. грн	8 257,0	16522,0	+8 265,0
(КЗ) Короткострокові поточні зобов'язання	тис. грн	14 578,0	68 055,0	+53 477,0
(ОА ^{об}) Оборотні активи	тис. грн	23 510,0	95 258,0	+71 748,0
(А _к) Активи балансу	тис. грн	38 442,0	111414,5	+72 972,5
(D _{ох}) Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн	76 002,0	121 065,0	+45 063,0

Щоб дослідити вплив цих чинників на зміну результативного, скористаємось методом ланцюгових підстановок:

1) Вплив загальної (ЗП_{ак}) прибутковості активів:

$$Z_i^1 = 0,53 * (16522,0 / 68\ 055,0) + 0,13 * (23510,0 / 26328,0) + 0,18 * (14578,0 / 38442,0) + 0,16 * (76002,0 / 38442,0) = 0,13 + 0,1 + 0,07 + 0,32 = +0,62;$$

2) Вплив показника (К_{лік}) ліквідності :

$$Z_i^2 = 0,53 * (16522,0 / 68\ 055,0) + 0,13 * (95\ 258,0 / 68\ 055,0) + 0,18 * (1995,0 / 7751,0) + 0,16 * (15731,0 / 7751,0) = 0,13 + 0,18 + 0,046 + 0,32 = +0,68;$$

3) Вплив частки (КЗ) короткострокових зобов'язань в сумі (А_к) активів балансу:

$$Z_i^3 = 0,53 * (16522,0 / 68\,055,0) + 0,13 * (95\,258,0 / 68\,055,0) + 0,18 * (68\,055,0 / 111\,414,5) + 0,16 * (15\,731,0 / 77\,510,0) = 0,13 + 0,18 + 0,11 + 0,32 = +0,74;$$

4) Вплив віддачі активів від реалізації продукції:

$$Z_i^4 = 0,53 * (16522,0 / 68\,055,0) + 0,13 * (95\,258,0 / 68\,055,0) + 0,18 * (68\,055,0 / 111\,414,5) + 0,16 * (121\,065,0 / 111\,414,5) = 0,13 + 0,18 + 0,11 + 0,17 = +0,59;$$

Таблиця 3.2

Розрахункова величина впливу чинників на ймовірність банкрутства

Розрахункова величина	Показники впливу на результативний показник				Сума показників із врахуванням коефіцієнтів	Величина впливу чинника (+, -)
	Резервна прибутковість (ПА) активів	Забезпечення покриття активами своїх КЗ короткострокових зобов'язань	Питома вага (КЗ) короткострокових зобов'язань в сумі (Ак) активів балансу	Реалізаційна віддача активів		
Базове значення (Б _з)	0,566	0,893	0,379	1,977	0,79	-
Вплив (ЗП _{ак}) загальної прибутковості активів	0,243	0,893	0,379	1,977	0,62	-0,17
Вплив покриття активами своїх КЗ (вплив К _{лік.})	0,243	1,049	0,379	1,977	0,68	+0,06
Вплив частки (КЗ) короткострокових зобов'язань в загальній сумі активів балансу	0,243	1,049	0,611	1,977	0,74	+0,06
Вплив реалізаційної віддачі активів	0,243	1,049	0,611	1,087	0,59	-0,15

Факторний базовий індекс $Z_{i\,2023p.} = 0,55$ і був меншим ніж у 2019 році на $(-0,24)$, де $Z_{i\,2021p.} = 0,79$.

Графічний матеріал рисунку 3.1. показує значущість факторів, які, зокрема, мають негативний вплив в інтегральній оцінці на “ Z_i -рахунок”, бо значення їх у 2021 році мають від’ємний знак, та позитивний вплив з додатнім значенням показника. Отже, зменшення $Z_{i\,2023p.}$ – рахунка (0,55), сприятиме зростанню ймовірності банкрутства товариства та виникнення ризиків, що

- обсяг виробничої програми та її технічний стан (впровадження нової автоматизованої лінії виробництва нових видів продукту, модернізація застарілих ОЗ та їх часткова заміна, оптимізація та раціоналізація у використанні трудових ресурсів, матеріальних та фінансових;

- організація та створення нових робочих місць та відповідних умов праці.

Ці всі критерії впливають як і повністю так, і опосередковано на зниження рівня собівартості, що безпосередньо впливає на збільшення прибутку, покращення економічної діяльності заводу та його фінансового стану.

- Удосконалення використання оборотного капіталу. Здійснення заходів щодо ефективного управління виробничими запасами, дасть змогу здійснювати швидший кругообіг оббігових коштів та зменшувати затрати на новий, що в свою чергу забезпечить збільшення прибутку за коротші проміжки часу, та підвищить ефективність використання грошових коштів.

- Оптимізація різних видів дебіторської заборгованості, вибравши найбільш оптимальні строки погашення платежів та форм розрахунку із споживачами.

- Вдосконалення матеріально-технічної бази дозволить збільшити грошові потоки через збільшення чистого доходу від реалізації продукції, що в свою чергу збільшить темпи росту коефіцієнта миттєвої ліквідності, та товариство буде спроможне брати довгострокові кредити в банку для здійснення фінансування розширення своєї виробничої діяльності. Збільшення своїх грошових потоків можна одержати також і при здачі ОЗВ в оренду або реалізації зайвих.

- Збут і реалізація продукції на складах, використавши роботу дистриб'юторів, відділу маркетингу, які би вмiло зацікавили, розповсюджували та вмотивували би споживачів цим асортиментом.

- Якість екологічно-чистої продукції товариства та оптимальний рівень ціни.

Мотивацією таких критеріїв є залучення споживачів, де якість та приваблива ціна зіграла б ключову роль при покупці даного товару. Товариство маючи свою торгову мержу "Самбір" може дозволити собі зберігати "привабливу" ціну на високоякісну, екологічно-чисту продукцію. Це дасть можливість

втримувати постійних клієнтів та збільшити обсяг продажів, позбувшись великої кількості конкурентів.

➤ Вміла рекламна агітація та ділова репутація на ТзОВ "Молокозавод "Самбірський". Великий асортимент, смакові якості, екологічність продукту та сервіс обслуговування клієнтів сприяє проведенню рекламної агітації щодо продажів, а вчасні розрахунки та випуск якісних товарів дуже швидко забезпечать заводу «ділову репутацію», яка сприятиме ефективності в його господарській роботі.

➤ Удосконалення інтернет-сторінки, постійні модернізовані підходи щодо залучення нових клієнтів. Інформація має бути привабливою для сприйняття, оновленою та правдивою. Однією з них є "формування набору продуктового" по номеру телефону. Клієнт економить свій час та одержить продукт вчасно, а виробник налагодить зв'язок з покупцем.

➤ Вихід на міжнародний ринок. У зв'язку із потребою молочної сировини, товариству слід подумати про власне фермерське господарство, щоб забезпечувати своє виробництво своєю сировиною. Оскільки, продукція відповідає міжнародним стандартам то це дасть змогу постачати її на експорт.

Таким чином, використання запропонованих пропозицій приведе самбірський молокозавод до досягнення ним потрібної величини доходу. У збільшенні величини прибутку зацікавленість мають і держава, і завод. З однієї сторони- це пряме джерело як соціального так і виробничого розвитку товариства, з другого- частина доходу сплачується в вираженні податків та обов'язкових платежів до бюджету, що постійно його поповнює.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного наукового дослідження фінансового стану за 2021-2023 роки, можна відмітити, що функціонування товариства з обмеженою діяльністю “Молокозавод “Самбірський”” визначається його здатністю приносити доволі великий дохід й прибуток. Воно є платоспроможним та конкурентоздатним на ринку. Побачивши певні недоліки виробничо-господарської діяльності заводу ми запропонували пропозиції щодо їх усунення та підвищення рівня фінансового стану останнього.

Баланс товариства є ліквідним на 40%, проте, якщо проаналізувати показники миттєвої ліквідності без врахування запасів, то здатність перетворювати свої оборотні активи в гроші становить від 48,2% до 115,7%. Оскільки коефіцієнт оборотності капіталу показує успішне використання як необоротних так і оборотних активів, а його значення становлять: у 2021р.- 2 оберти; у 2022р.- 1,2 оберти та у 2023р.- 1,0 оберт, то бачимо уповільнену швидкість обертів, що спричинено понаднормованою величиною виробничих запасів та наявністю готової продукції на складах.

Значення коефіцієнта стійкості по роках має такі показники: у 2021р.- 62,1%; у 2022р. - 41,8%; у 2023р. - 38,9%, що свідчить про покриття своїми власними коштами поточних зобов'язань на 45% в середньому за аналізований період.

Коефіцієнти прибутковості активів становили за 2021-2023 роки – 8,6%; 15,7%; 10,9% відповідно (ЧП / ВБ), основний коефіцієнт дохідності (Дох / ВБ) становив у 2021р. – 197,7%; у 2022р. – 117,4%; у 2023р. – 108,7%. Коефіцієнти продажів зменшились у 2023 році в порівнянні з 2022 роком. Їх значення характеризують частку витрат в продажі, тобто з кожної гривні проданої продукції - прибуток складає лише: 5,5%; 16,3%; 12,3%.

Ці значення коефіцієнтів виступають нам сигналом виникнення певних ризиків та перевірки вірогідності банкрутства об'єкту дослідження за допомогою Zi- рахунка Тоффлера. Зменшення значення Zi_{2023} – рахунка (0,55) у 2023 році порівняно з базовим ($Zi_{2021}=0,79$) на 0,240 виникло під дією

впливу чинників, таких, як зменшення значень показника загальної прибутковості активів та обсягів продажів.

Отже, для того щоб стабілізувати свій фінансовий стан слід врахувати негативні чинники впливу на нього, які й будуть служити резервом покращення фінансової діяльності заводу.

Список використаних джерел

1. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навч.посіб. – 2-ге вид., – Київ: Знання - Прес, 2003. –285с.
2. Гетьман О.О, Шаповал В.М. Економіка підприємства / Гетьман О.О, Шаповал В.М. – Київ: 2010. – 488с.
3. Економіка інноваційного підприємства / О.Є. Кузьмін, Н. І. Пащенко, Л. І. Чорнобай, А. О. Босак. – Львів: Львівська політехніка, 2009. – 456 с.
4. Контролінг. Практикум: теоретичні основи, завдання та методика розрахунку(для студентів спеціальності 6.050200 «Менеджмент організацій»: – редакційно-видавничий центр НЛТУ України, 2010 .
5. Методичні вказівки до виконання дипломної роботи бакалавра для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства»: - редакційно-видавничий центр НЛТУ України, 2014.
6. Мацибора В.І., Збарський В.К., Мацибора Т.В. Економіка підприємства: Навч. посібник. - Київ: " Каравела", 2009.-312с.
7. Наказ Міністерства освіти і науки України № 40 від 24.01.2006.
8. Наказ Міністерства фінансів Укпаїни № 715 від 17.08.2015.
9. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств: Підручник для студ.- 2-ге вид.,- Львів: «Магнолія Плюс», 2006.-367с.
10. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства / С. Ф. Покропивний. – Київ: КНЕУ, 2008. – 528 с.
11. Примак Т.О. Економіка підприємства: Навч.посібник / Примак Т.О. – [5-те вид.], - стер.-Київ: " Вікар", 2008.-219с.
12. Прибуток, як економічна категорія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/921/>.
13. Прибуток підприємства: сутність і види [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://library.if.ua/book/64/4660.html>.

14. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
15. Рижиков В.С. Економіка підприємства / В.С Рижиков. – Київ: 2004. – 260 с.
16. Савицька Г.В Економічний аналіз діяльності підприємства / Г.В.Савицька – Київ: «Знання»,2005. – 658 с.
17. Страдчівський навчально-виробничий лісокомбінат: історія і сьогодення:- Івано-Франкове-2009-70с.
- 18.Федорович Р. Ф. Економічний аналіз / Р. Ф. Федорович, О. М. Загородна, В. М. Серединська. – Тернопіль: Астон, 2010. – 592 с.
19. Шваб Л.І. Основи підприємництва: Навч.посіб. / Шваб Л.І. - [2-ге вид.] -К.: Каравела, 2007.-368с.
20. Шевченко Г. С. Економіка деревообробних підприємств / Г. С. Шевченко, В. К. Луцевич. – Львів: Афіша, 2010. – 376 с.
- 21.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://pidruchniki.com/19310710/ekonomika/faktorni_analiz_pributku_vid_reali_zatsiyi_produktsiyi_robit_poslug.
- 22.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>
- 23.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5704623/page:25/>
- 24.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/17868-191-ponyattya-vidi-prichini-bankrutstva.html>
- 25.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/17869-192-metodi-dagnostiki-ymovnost-bankrutstva.htm>
- 26.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://pidruchniki.com/74714/ekonomika/pokazniki_finansovoyi_stiykosti_stabilnosti_pidpriyemstva_otsinka
- 27.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://sambir.ua/>
- 28.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/00424415/
- 29.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.sambir-cheese.lviv.ua/products.html>
- 30.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://clarity-project.info/edr/00424415>
- 31.[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://sambir-cheese.all.biz/uk/>

ДОДАТКИ